

Biserica și Școala

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr.: pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii

„BISERICA și ȘCOALA“

Ear banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Nr. 4223/1906.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștință celor ce-i privește, că petițiunile de primire în institutul *teologic* ortodox român din Arad, pe anul școlar 1906/7 au să fie înaintate la adresa Consistorului gr.-or. român din Arad cel mult până în 1/14 August a. c., instruite cu:

1. Atestat de botez;
2. Testimoniu despre ultima frecvență școlară;
3. Atestat de moralitate dela oficiul parohial la care aparține, vidimat și de protoprezviterul concernent;
4. Atestat medical că este sănătos și fără defect organic.
5. Petițiunile să fie provăzute cu timbru de 1 coroană, încât nu vor fi ajustate cu atestat de paupertate.

Arad, la 3/16 Iulie 1906.

Consistorul diecezan.

Nr. 4224/1906

Se aduce la cunoștință publică, că petițiunile de primire în *institutul pedagogic ortodox român* din Arad pe anul școlar 1906/7 au să fie înaintate la adresa Venerabilului Consistor gr. or. român din Arad cel mult până în 1/14 August a. c. instruite cu:

1. Atestat de botez;
2. Testimoniu despre ultima frecvență școlară;
3. Atestat de moralitate dela oficiul parohial, la care aparține, vidimat și de protopres. concernent;
4. Atestat medical despre starea sa sanitară și integritatea membrilor corporale.
5. Petițiunile pentru primirea gratuită în alumnii, de pe teritoriul districtului Consistorului arădan să fie înaintate direct la adresa Consistorului

din Arad, ear' de pe teritoriul Consistorului orădan la adresa Consistorului din Oradea-mare.

6. Despre primire ori neprimire vor fi avizați petenții acasă înainte de începerea anului școlar.

Petițiunile să fie provăzute cu timbru de 1 coroană, întrucât nu vor fi ajustate cu atestat de paupertate.

Arad, la 3/16 Iulie 1906.

Consistorul diecezan.

Iisus Hristos și reforma lui socială.*)

Iisus Hristos ca cel mai liberal reformator a dat societății sale forma republicană sub suveranitatea lui Dumnezeu, întrucât avea să cuprindă în sine toată lumea unită prin aceeaș legătură a frățietății, o formă de stat nouă pe timpul acela, și monarhie, întru cât toată conducerea acestei societăți aici pe pământ a lăsat-o ierarhiei înzestrate cu infalibilitatea sinodalității.

Când lumea era cuprinsă de un pronunțat particularism, cu prejudeții și mai numeroase, atunci Iisus proclamă republica. Și Iisus era cel mai convins despre învingerea sa. „Am învins lumea“ zice el. Luând în considerare toate greutățile atât materiale cât și morale, cu cari trebuia să se lupte Iisus, involuntar trebuie să admitem Dumnezeirea acestei persoane, căci singură această împrejurare — răspândirea creștinismului în atari împrejurări — e o minune, pe care omenește nu ne-o mai putem explica.

Să admitem însă totuși aceasta răspândire ca un rezultat al unui zelos propagator, să ne închipuim, că societatea mai mult ca coruptă a păgânilor și iudeilor a primit învățătura lui din rezon de existență națională. Întrebarea ce ni-se va impune însă în mod imperios, va fi, cum va susține Iisus această societate, pe ce baze o va așeza, ca să-i asigure țaria în viitor?

Am crede, că răspunsul este ușor. Aici e imperiul roman, care de sigur era destul de tare, căci se susținuse vreme îndelungată printr'o disciplină riguroasă și printr'o solidă organizație militară. Ba putem zice, că în timpul din urmă al existenței sale, legi liberale; ca dreptul universal de cetățean roman, erau tot atâtea mijloace, prin cari se pregătea înjghebură monarhiei

*) Conferință cetită la serbarea dela seminarul nostru diecezan, la Dumineca Tomii.

universale. Apoi mai rămâne forța, violența, de care se folosiau Romanii. Dar toate acestea erau prea slabe pentru susținerea vastului imperiu, ca născociri ale minții omenești; ele au devenit un anahronism, care și-a pierdut actualitatea și se pornește procesul de descompunere. Vioolența fusese în stare a creă și susține numai o împărăție formală; pentru o societate reală trebuia o altă temelie, zidită pe baza largă și solidă a frăției universale. Discursul de pe munte se ocupă mai de aproape cu această chestiune. Această lege, cu toate că avea să întimpine mari dușmani în cei privilegiați, prin democratizmul ei totuși trebuia să iasă învingătoare. Masele mari ale poporului, sclavii și alți neprivilegiați, găsiu în aceste învățături balzamal alinauor al durerilor lor, scut puternic în contra apăsătorilor săi de odinioară. Acest moment dară, democratizmul pronunțat al legii lui Iisus este cheia, care a deschis creștinizmului inima tuturor.

Impărăția aceasta ideală alui Iisus trebuia să fie perfectă și în ceea ce privește capul ei, trebuia supusă unei persoane infalibile, care prin autoritatea ei să țină încheagată această societate, să o conducă prin legi armonice și infalibile. A spus-o deci direct lui Dumnezeu, ca șef suprem, și nu oamenilor. „Oamenii, cum zice Kant, nu sunt în stare de a conduce o societate morală în urma relativității lor. Ei nu sunt capabili să cunoască acea moralitate internă a individualităților, care formează partea constitutivă și esențială a republicii morale. Numai Dumnezeu, stăpân peste conștiința omului, poate să fie adevăratul suveran și legislator al acestei societăți.“ Deci republica morală este adevărată împărăție alui Dumnezeu pe pământ.

Ca societate morală învoalvă în sine această republică, ca ideal al său, cea mai înaltă moralitate și ca urmare al acesteia cea mai deplină armonie între oameni. „O turmă și un păstor“ (Ioan c. 10.) sunt cuvintele scrise pe stindardul acestei împărății.

*

Am zis, că Iisus și-a întemeiat societatea sa pe baza largă și solidă a frăției universale, a dragostei fără de margini. Prin această lege a întrecut toate principiile sociale ale filozofilor antici păgâni. Pe cînd acești filozofi prescriau numai legi negative, puneau în perspectivă o serie întreagă de axiome tot negative. Astfel ziceau unii: „Să nu faci rău pentru bine“ ori: „Nu faceți ce n'ați voi să vă facă alții“. Iar alții, cari mergeau mai departe ziceau: „Să nu faci rău pentru rău“. Aci e marginea întregii filozofii, mai sus nu se puteau avînta cu mintea lor omenească. Cei, cari aveau idee că s'ar putea și un grad mai înalt de dragoste, declarau, că este imposibil a străbate până acolo. Cît de îngust este câmpul acestei dragoste, nu e greu să ne închipuim. Printr'însa se inzista mai mult pentru un indiferentism, un repaos al sufletului omenească. Era deci defectuoasă această filozofie, un șir întreg de fapte imorale își aveau dreptul de liberă exercitare. Hristos însă enunță: „Iubește pe deapropoalele tău, ca pe tine însuși!“ Ca precept pozitiv, deja întrece din cale afară orice axiomă negativă a anticității. Prin cele dintâi se nizuia mai ales a înfrâna pornirile rele, a pune stavilă înclinațiunilor anarhice și egoistice, a recomanda sufletului mai bine o nelucrare; pe cînd prin învățătura lui Iisus, sufletul se îndeamnă la o activitate febrilă pe câmpul vast al dragostei deapropoalei.

Cu cât este aceasta mai presus decît filozofia antică, cu cât este acest precept mai avantajos pentru dezvoltarea intelectuală și culturală a omenimei, cred, că nu mai trebuie argumentat, dacă cităm numai un singur îndemn din cele nenumărate ale lui dela Ev.

Mt. c. 5 v. 16 : „Așa să lumineze lumina voastră, ca văzând faptele voastre ce'e bune să laude pe tatăl vostru din ceriuri.“

*

În înțelesul legii dragostei mai cu seamă două datorințe ni-se impun în general: a ajuta pe deapropoalele nostru în cele materiale, iar a doua oară a-l ajuta în cele sufletești, sau cu alte cuvinte, legea filantropiei propriu zise, legea de moralizare și legea de iertare. Legea filantropică este un eflux direct al dragostei noastre creștinești. Sunt în lume atâtea rele, cari bântuiesc pe oamenii noștri, sunt atâtea nefericiți și neputincioși, cari toți sunt avizați la ajutorul altora. Un filozof păgân ar prescrie nepăsarea față de aceștia, ba poruncia chiar apăsarea lor, în spiritul castei lor. Că totuși și în aceste timpuri se găsesse inimi generoase de bărbați și femei, e de a se explica pe calea instinctului natural sădit în om. Dar Iisus impune această lege, compătımirea devine o lege generală a tuturor.

Astfel în societatea păgână antică, Iisus provocă o complectă răsturnare a societății existente, bucuria păturei obidite și spaima apăsătorilor. Sclavagiul nu mai putea fi admis în înțelesul creștinizmului și azi grație culturii, nu mai există de fel sub această formă. Să nu credem însă, că pentru prezent s'a gătat terenul activității noastre în direcțiunea aceasta. Nu, căci cu pașii culturii au intrat multiple și felurite rele în societatea modernă. E și azi un spital întreg, unde milioane de bolnavi așteaptă îngrijirea noastră. N'avem decît să privim în orașele mari, unde gem mii de suflete sub jugul capitaliștilor și își tânjesc viața de azi pe mâne în locuințele întunecoase, scunde și nesănătoase, zic, în aceste localități câte suflete nu cad jertfă necurăteniei, lipsei și morții premature, câți copii mici dotați dela natură cu aptitudini alese, nu pier, spre marea pagubă a omenimei! Civilizația, care a provocat această anomalie, dacă ni-s'ar imputa, tot ea este datoare să sară în ajutorul lor, să afe un remediu pentru lecuirea acestei plăgi. Ameliorările ce s'au introdus până acum sunt prea puține și mărinimia are încă bogat teren de validitate și azi. Aceasta cu privire la trup.

Dar și mai importantă este grija noastră pentru cele sufletești ale deapropoalei nostru, cu atât mai vîrtos, că în acest caz nu cheltuim nimic din capitalul nostru material, care de multe ori este poate inatacabil sau chiar insuficient pentru a putea satisface în această privință filantropiei; și ajutorul odată dat, este de un folos mai durabil și prețios, decît cel dintăiu: E vorba de legea de moralizare.

Prin această lege avem să prevenim un rău, care ar putea amenința pe cineva, pe cînd în cazul dintăiu am avut să delăturăm numai răul, care își făcuse deja într'o măsură oareșicare jocul pe corpul atacat al deapropoalei. Cu cât este acest caz din urmă mai presus, decît cel dintăiu, putem vedea ușor. E lucru mare a nimici răul existent, dar și mai frumos este a-l opri a-l ține departe de cineva. În spiritul acesteia legii, datorința noastră este învățătoare. Avem să inzestram pe deapropoalele nostru cu armele spirituale, cu cari va putea preveni răul, îl va putea cunoaște sub toate formele sale; să-i dăm o lumină curată și adevărată a moralității, ca să nu devină un corp inficios al societății care-l înconjoară.

Această lege este în același raport mai însemnată decît legea filantropiei, precum sufletul este mai presus decît trupul. Iisus n'a avut în vedere atât asigurarea fizică, ci mai mult o viață morală a sufletului, voiață rezolută și o inimă plină de devotament. El în-

suși a dat exemple strălucite în privința aceasta prin cercetările făcute tuturor nenorociților, dând fiecăruia câte un cuvânt de mângâiere și înbărbătare în suferințele sale. Lumea modernă cu necesitatea înzestrării intelectuale, a înțeles în scurt timp și trebuința formării inimii în direcție morală, a înțeles pe deplin însemnătatea educației în institutele de învățământ, fără de care toată lumina minții e numai spre zmințea omului. Deci minte luminată, secundată de o adâncă iubire de oameni este cultura alevărată, ce se predică azi ca singura dătătoare de viață în lumea germană și roadele ei sunt deja destul de simțitoare în acest stat, pe când celelalte state europene întârziate numai în această privință, își tem deja rolul și locul pe scena concertului european. O acomodare după învățătura evanghelică este cea mai nouă notă caracteristică a Germaniei, a cărei standard îl poartă cu multă fală însuși capul încoronat al acestei țări Franța însă, cu tot progresul ei uriaș în cele culturale, stă în fața unui viitor nesigur, tocmai din motivul insuficienței moralității. Am sulevat aceasta numai pentru ilustrarea avantajului, ce-l dă morala creștină dezvoltării culturale a omenirii și ca să reprob acuzele nejuste și nebazate, ce se aduc contra Evangheliei, ca nefavorabilă progresului.

Rămâne încă cea mai sublimă manifestare a legii dragostei: legea iertării. „De-ți va greși ție frațele, ceartă-l pe el, și dacă se va pocăi iartă-l L. c. 17 v. 3.“ Sau „De te va lovi cineva peste fața cea dreaptă a obrazului, întoarce-i lui și cealaltă Mt. c. 5. v. 39.“

Păgânii copleșiți de prejudițiile lor naționale și sociale, propuneau mai mult datorințe față de familie sau în cazul cel mai extrem față de patrie. Incolo insistau pe lângă asuprirea cea mai aprigă a celui din altă clasă sau cel mult propagau indiferentismul. Legea dragostei creștinești dar nu puteau avea nici o trecere înaintea lor și dacă cele 2 forme dintâi ale iubirii, ale filantropiei și ale moralizării — aceasta din urmă deja cu mult mai puțin — totuși fură primite, se esplică din iubirea naturală sădită în om. Dar cea a iertării, nu mai puteau avea de fel justificarea înaintea lor, căci eră din punctul lor de vedere nu numai în contra uzului de până atunci, ci chiar nenaturală. Eră cea mai înaltă datorință familiară, patriotică, a te apăra în contra vrășmașului, a-l repune cu ori ce preț, și ori ce mod de retragere de pe câmpul de luptă eră evalueat ca lașitate și lucru nepatriotic.

A iertă acum pur și simplu pe adversarul tău, eră cea mai evidentă dovadă de lașitate și o astfel de persoană aducea cea mai mare rușine asupra familiei, a patriei și asupra sa. Acesta a fost punctul cel mai greu din programul lui Iisus și care și în caz de acceptare pare și azi încă cel mai greu de executat. Evul mediu cu tot fanatismul său religios a abandonat acest principiu, ba îl ține de cel mai necavaleresc lucru. Cauza zace în profunditatea acestei învățături contrazicătoare la aparență. Prin ea se alungă ura dintre oameni. Toată ura este nebazată. Căci oricât de ticălos să fie cineva, ori cât de întunecat ni-se va părea prin prizma faptelor sale rele, există totuși ceva bun în sufletul său, există o părțică aleasă și nobilă, care pretinde iubirea noastră. Iisus face selecțiunea cea mai subtilă între rău și urzitorul lui și în cadrul acesteia propagă cea mai mare ură față de rău și iubire față de făcătorul de rele ca om și ca urmare a acestora justifică iertarea ori cărui răufăptuitor. Aceasta este moralitatea cea mai înaltă, moralitate care va fi cea mai caracteristică expresie a idealului lui Iisus despre împărăția sa.

Acest grad nu l'am ajuns încă, secolii de muncă ne mai așteaptă, până ce vom ajunge această moralitate și atunci numai putem zice, că se începe de abia era de aur a împărăției lui Iisus.

Răsboaiele atât de distrugătoare în vechime, spaima oamenilor și azi există încă, dar în caz de completă practicare a legii de dragoste nu mi-au senz. Conflictuale de multe ori mici și neînsemnate, cari cer ca jertfă atâtea mii de suflete, vor fi ușor aplanate în viitor prin inclinațiunile de concesie reciprocă ale iertării. În vechime războiul avea mai mult înțeles, eră dorit de inimile ambițioase, cari aici se puteau mai bine valida. Iisus Hristos însă a deschis alt teren de activitate, pentru sufletul creștin, teren udat de însuși sângele său, i-a pus în vedere alt scop, care pretinde tot atâtea, ba și mai multă putere și bărbăție, decât războiul: A ajutat, a instruit și a iertat pe de aproapele nostru.

P. Fleșieru
stud. teol.

Emil

sau

Despre educațiune

de

I. I. Rousseau,

tradus de

Ioan Ardelean, învățător.

Cartea I.

Toate sunt bune, câte ies din mâna Creatorului, însă toate degenerază sub mâna omului. El forțează pământul său a hrăni sămânța altuia, pomul a purta fructul altui pom. El amestecă și contopește temperatura, fenomenele, anotimpurile; își ciuntă cănele, calul, selavii; el toate le schimonosește, toate le răstoarnă. El iubește biformul și cruntul; el nu lasă nimic, încă nici pe om în forma aceea, cu care l'a înzestrat natura; trebuie și pe acesta format pentru sine, ca pe un cal, a-l netezi frumușel, ca și cutare floare de ornament.

Llipsa tuturor însă, ar fi cu mult mai rea, cu toate că speța noastră nu iubește perfecționarea de jumătate. În stările de acum, un atare om, care imediat după naștere ar fi lăsat de sine, ar deveni o adevarată formă bizară între oameni. Prejudițiile, autoritatea, necesitatea, exemplul, cu un cuvânt toate instituțiunile sociale ar înăbuși întrânsul natura originală, fără a substitui locul aceleia prin altceva. Un astfel de om s'ar putea asemăna cu un arbust, care din întâmplare a crescut chiar în mijlocul unui drum de țeară și pe care călătorii neconținți atâtea l'ar îndoia în dreapta și stânga, până ce s'ar nimici cu totul.

Cătră tine mă adresez mamă gingașe și cugetătoare*), care te-ai știut ascunde în dosul aceluia drum

*) Educațiunea primă e de cea mai mare însemnătate și exclusiv e datorința femeilor. Dacă creatorul așa intenționă, că cu aceea să se ocupe bărbății, atunci la tot cazul le-ar fi dat și lapte pentru nutrirea acestora. În lucrări educative dară să ne adresăm mai ales cătră femei; pentru că ne privind aceea, că femeile fiind mai aproape de copii, sunt cu atât mai capabile a supraveghea educațiunea lor, dar și partea materială a educațiunii în ceea ce privește îndeplinirea cu

și ai știut scuti pomișorul tău crescător de năvălirile tuturor părerilor omenești. Ingrijește, udă planta ta neputincioasă înainte de a muri! Fructul ei îți va servi odată spre susținerea vieții tale. Inima-i debilită trebuie îngădită încă de timpuriu cu mrejea îngrijirii tale. Marginile acestora vor hotări-o alții; dar toate gardurile tu le împletește în jurul lui.

Plantele prin îngrijire, pe om prin educațiune trebuie să l creștem. Dacă omul s'ar naște și mare și puternic, puterea și conservarea aceasta de puteri ar deveni nefolositoare până atunci, până când n'ar ști, în ce mod are să o folosească; ar fi mai mult pentru dezastrul său, fiindcă ar împedeca pe alții în aceea, ca să se cugete la ajutorarea lui**) și așa fiind lăsat de sine, în neputința sa ar muri înainte de a putea cunoaște necesitatea sa. Mulți combat ființa copilăriei, pentrucă n'ajung să înțeleagă, că genul omenească s'ar stingea fără întârziere, dacă n'ar începe cu copilăria.

Omul se naște neputincios, astfel el are lipsă de puteri; la naștere suntem în lipsa tuturor, avem lipsă de ajutorul altora; venim fără minte pe lume, avem lipsă de pricepere. Toate acele, ce la naștere ne lip-

succes a aceleia, le interesează mai mult decât pe bărbați. Știut este, că văduvele în cea mai mare parte fiind avizate la ajutorul copiilor lor, creșterea acelora bună sau rea la tot cazul o vor simți, asemenea și influența bună sau rea a aceleia. — Legile noastre din aceea cauză, fiindcă se ocupă mai ales cu starea materială a oamenilor, dar foarte puțin cu omul însuși, mai departe fiindcă acelea asigură mai mult liniștea comună, dar nu înrăuresc pentru întărirea virtuții, nu garantează destulă onoare mamelor. De altcum relațiunea mamelor față cu familia e cu mult mai sigură, ca a fașilor; împlinirea datorințelor a acelora întimpină mai multe greutăți, îngrijirea lor e indispensabilă întru susținerea buneii ordine în casă, în sfârșit au mai mult respect și dragoste față de părinții lor. Sunt anumite cazuri, când purtarea fără respect a fiului față de tată se poate scuza. Dar dacă, între orice împrejurări, cutare copil e destul de infam pentru aceea, ca să nu stimeze de loc pe mamă-sa, pe aceea, pe care l'a purtat sub inima sa, care l'a nutrit cu laptele său, care în decursul mai multor ani a trăit numai pentru îngrijirea și fericirea lui: un astfel de tiran ar merita să se zugrume momentan. Mulți acuză mamele cu aceea, că desmeardă copiii. Din acest punct de vedere femeile la tot cazul sunt defectuoase; adevărat nu chiar întru atâta, ca bărbații, cari strică pe acelea. Mama voiește, ca copilul ei să fie fericit și încă imediat să fie fericit și în aceasta are tot dreptul. Dacă une-ori greșește în alegerea mijloacelor, trebuie să o îndreptăm. Dar ambițiunea, lăcomia, arbitraritatea și îngrijirea falsă a bărbaților, precum de altă parte le nevia și inabilitatea, au urmări cu mult mai dezastruoase, ca amabilitatea oarbă a mamei și atragerea cătră născutul ei. De altcum trebuie să esplic, cum înțeleg eu cuvântul „mamă“, ce aci și fac.

**) În exterior asemănându-se celor adulți, dar lipsit de facultatea vorbirii, tot asemenea de idei, pe cari le exprimăm în decursul vorbirii, nu ar fi în stare a comunica cu alții lipsele sale, iar pe exterior nu s'ar arată semne, cari să le explice.

sesc, dar fără cari mai târziu nu putem fi, ni-le împărtășește educațiunea.

Aceasta educațiune o primim parte dela natură, parte dela om și obiecte. Dezvoltarea facultăților și a lucrărilor interne depinde dela natură, întrebuițarea acestor facultăți, pe cari ni-le însușim, alcătuiesc educațiunea oamenilor, și acele esperiențe, pe cari le dobândim în decursul intuirii a diferitelor obiecte, constituiesc educațiunea obiectivă sau a împrejurărilor.

Așadară în forma aceasta tot omul își câștigă cunoștințele sale dela trei învățatori. Acel elev, în care acești trei factori ai educațiunii nu se înbină, e rău crescut și va fi pururea nemulțămît cu sine. Numai acela, în cine aceștia se înbină absolut și se nizuiesc spre un scop, e crescut bine și numai acela va și ajunge la culmea chemării sale.

În ceea ce privește pe acești trei factori ai educațiunii, cel natural nu depinde nici deum dela noi; educațiunea obiectivă numai din unele puncte de vedere; singur a oamenilor e acela, de care dispune liber, însă și acesta numai cu o forțare mai mică, pentru-că cui e cu puțință a controlă vorbirea și acțiunea toți acelora, cari sunt în jurul copiilor mai totdeauna?

Educațiunea fiind așadară un ram al *artei*, aproape e imposibil, ca să succeadă pe deplin, fiindcă unitatea necesară pentru aceasta nu depinde dela noi. Tot aceea, ce putem face pentru reușirea educațiunii, poate fi numai aceea, ca să ne nizuim pe cât e posibil a ne apropia de scopul designat.

Dar de altcum în realitate care e acest scop? Tot acela, care e al naturii, ceea ce îndată și documentăm. Adevărat căutându-se unitatea celor trei factori ai educațiunii pentru adevărata ființă a educațiunii, la aceasta trebuie să avem și pe ceilalți doi, cari nu cad în puterea noastră. Dar cuvântul „natură“ e de un înțeles mai puțin luminat: să ne nizuim a-l defini mai aproape.

Natura, așa se zice, nu e altceva, decât deprindere. Ce o să însemne aceasta? Nu sunt doară deprinderi forțate, cari pe lângă toate aceste nu zugrumă natura? Așa e d. e. deprinderea acelor plante, a căror creștere perpendiculară e împedecată. Planta lăsându-o liberă își ține acea direcțiune, pentru care am forțat-o, dar sucii nutritori nu-și schimbă direcțiunea originală, așa că planta neîmpedecată își continuă creșterea mai departe prin vlăstarea nouă, care iarăși va crește perpendiculară. Chiar așa suntem și cu aplecările omului. Până atunci, până când rămânem în aceea poziție, își poate rezerva acele aplecări, pe cari și le-a însușit pe calea deprinderii; dar îndată ce poziția se schimbă, și influența dedării se transformă îndată natura originală să ridică pe de asupra. *Educațiunea la tot cazul nu e altceva decât dedare* și oare nu observăm, că unii oameni se desbracă cu totul de educațiunea lor, alții însă se știu stărți de aceea? De unde este aceasta diferență? Dacă însă ființa „naturii“ o asemănăm cu suma obiceiurilor corăspunzătoare naturii,

explicarea aceasta fără nici un rost la tot cazul o putem lăsa la o parte.

Omul vine pe lume cu puteri senzibile. Îndată după naștere diferitele obiecte din jurul nostru au influență anumită asupra noastră. Îndată ce posedăm simțirile, vom fi aplicați a încunjură sau a căuta acele obiecte, cari au avut influență asupra noastră și încă la început după ființa lor plăcută sau neplăcută, mai târziu conform potrivirii sau nepotrivirii lor, pe care o observăm între noi și între obiecte, în sfârșit conform acelor idei, pe cari ni-le formăm despre ființa acelora completă sau necompletă. Puterea aceasta a noastră de a judeca se potentează cu atât mai mult, cu cât vom fi mai senzibili și mai pricepuți; dar fiind atacați prin obiceiurile ce le avem, acele trebuie să se retragă mai mult sau mai puțin dinaintea părerilor noastre. Acea, ce se află în noi înaintea acestor atacuri, numesc eu *natură*.

Spre aceasta putere adevărată trebuie deci a conduce totul și aceasta ar fi și posibil, dacă cei trei factori ai educației s'ar deosebi într-o cât-va un fel de altul; dar ce e de făcut atunci, când aceia își contrazic unul altuia? Când pe oameni nu pentru ei, ci pentru noi am voi a-i crește? Între astfel de împrejurări e imposibilitate unitatea. Am fi siliți a înăduși sau natura, sau a ne lupta contra instituțiilor omenestii, trebuie să alegem între educațiunea omului sau cetățeanului, pentru că a-le duce la îndeplinire pe amândouă deodată, e imposibil.

(Va urma).

Nr. 4113/1906.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de protoprezviter al tractului **Ienopolea**, devenit vacant prin moartea fericitului protoprezviter Constantin Gurban, subscrisul Consistor, după ascultarea votului concernentului comitet protoprezviteral, publică concurs cu termen de **30 zile**, compute de la prima zi, ce urmează după prima publicare în organul oficios »Biserica și Școala«.

Emolumentele împreunate cu acest post, sunt:

I. *Din parohia centrală (Ienopolea) Boroșineu*

a) sesiunea apartinătoare parohiei protoprezbiterale

b) birul și stolele îndătinat

c) întregirea dotațiunei preoțești din visteria statului conform legii.

II. *Din protoprezbiterat*

a) Retribuțiunea de la dieceză pentru inspecțiunea școlară și ședulele de la cununii, în sumă, ce o stabilește sinodul eparhial din timp în timp

b) Birul protopopesc câte 12 coroane de la fiecare preot.

c) Diurne pentru vizitarea canonică și revizuirea socoților conform concluzelor sinodale în vigoare.

d) Spesele cancelariei protopopești conform concluzului sinodului eparhial Nr. 91/1878.

Toate dările și sarcinile publice după sesiunea parohială le va suporta protoprezviterul alegând.

Aspirații la acest post se avizează ca în termenul indicat să subștearnă subscrisului Con-

sistor recursurile lor instruite cu documentele de cvalificațiunea prescrisă în §-ul 53 din Statutul Organic și prin concluzul congresual Nr. 111/1888 și anume să dovedească că au cvalificațiunea recerută pentru parohiile de clasa I. să producă atestat, că au împlinit cel puțin 5 ani în serviciul bisericesc ori școlar cu succes deplin mulțamitor și că prin zelul, capacitatea și diligența lor s'au distins pe terenul bisericesc școlar.

Din ședința consistorială ținută la 27 Iunie (10 Iulie) 1906.

Consistorul gr. or. român din Arad.

Aviz stipendiștilor diecezani.

Stipendiștii fundațiilor diecezane sunt poftiți a-și prezenta la Venerabilul Consistor diecezan testimoniile școlare de pe anul școlar expirat, până la 1/14 August a. c. neîntrelăsând a indica din care fundațiune a beneficiat. În lipsa testimoniilor, li-se vor sista stipendiile.

CRONICA.

Știre personală. *P. S. Sa Dl Ioan I. Papp, Episcopul diecezei noastre, a Aradului, a plecat Luni la amiază la băile din Reichenhall, unde va sta timp mai îndelungat.*

Patriarhul Brancovici se retrage. Corespondența „Figyelő“ e informată că I. P. S. Sa patriarhul sârb Brancovici se va retrage din postul său, în cursul acestei toamne, din cauza vârstei sale înaintate.

Foc în preajma seminarului. În ziua de 16 spre 17 Iulie n. noaptea la ora 1 după mezul nopții s'a pomenit lumea cu azilul jidovesc de copii în flăcări. Azilul e vis-a-vis de seminarul nostru, despărțit de îngusta strada Sina și podul azilului era plin de materii combustibile. Vântul bătea spre seminar și bătea flăcările ca grozave limbi de foc pe ferestrele etajului și sub streșina seminarului, iar deasupra seminarului cădeau ca o lavă de foc schinteile din văpia de foc. În acesta primejdie a servit spre liniștire prezența învățătorilor de la cursul de vară pe care directorul i-a postat prin podurile seminarului și a alumneului precum și prin salele din etaj, astfel încât cu aceasta gardă până dimineața a păzit seminarul de eventuala schintee ce prea ușor putea să intre pe ferestrele de pe acoperișul seminarului ori să prindă în cutareva grindă.

Patriarhul Ierusalimului a vândut mai multor creștini, pentru suma de un milion 600 de mii de franci, moșiile pe cari patriarhatul le avea în Bucovina, moșiile dăruite de boeri români. Actul de vânzare a fost iscălit.

Secțiunilor „Asociațiunei“, la propunerea secretarului Octavian Goga au decis, ca „Asociațiunea“ să scoată cel mai târziu până la 1 Ianuarie 1907 o revistă săptămânală populară în estensiunea unei coli, după modelul revistei populare bucureștene „Albina“. Această revistă va fi redigată de secretarul literar al „Asociațiunei“, care își va compune spre scopul acesta un comitet redacțional. Revista „Transilvania“, va apare și în viitor însă tot numai la 3 luni și se va ocupa esculiv cu afacerile oficioase ale „Asociațiunei“. Cu privire la ședința festivă a secțiunilor științifice ale „Asociațiunei“, care se va ține la Brașov, urmând la rând secțiunea științifică, ca să dea conferențieri —

au fost însărcinați cu ținerea unei conferențe membrii brașoveni ai acestei secțiuni d-nii A. Ciorțea și A. Vlaicu. In secțiunea științifică au fost aleși membrii noi d-nii Dr. I. Beu și Gavr. Todică.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala gr. or. română din **Cacuciul-român**, tractul Peșteșului, se deschide concurs, cu termin de alegere pe ziua de **6/19 August** a. e.

Emolumentele, împreunate cu acest post sunt: 1. 300 cor. în bani gata, repartizați pe popor. 2. 100 cor. anual dela Ven. Conzistor. 3. Cvarțir liber și grădină de legume. 4. 400 cor. sperativul ajutor dela stat. Alesul e obligat a providea cantoratul în sfânta biserică, fără nici o altă remunerațiune.

Concurenții sunt poftiți, ca petițiile lor, instruite cu documentele prescrise de calificare, adresate com. par. din Cacuciul-român, să le înainteze Prea On. Oficiu protoprezviteral în Birtin, (u. p. Rév) în terminul concursual, și să se prezente în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf-ta biserică din Cacuciul-român, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat în ședința comitetului parohial din Cacuciul-român, ținută la 2 15 Iulie 1906.

Iosif Moldovan,
par. preș. c. par.

Simeon Cacarezza,
not. com. par.

In conțelegere cu: *Alexandru Munteanu* protoprezviter inspector școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătorosc din comuna **Copăcel** protoprezviteratul Peșteșului, prin aceasta se publică concurs cu termin de alegere pe **30 Iulie (12 August)** 1906.

Emolumentele. 1. 360 cor. bani gata, din repartizare pe locuitori. 2. 120 cor. pământul învățătoresc. 3. 12 cub. bucate, prețuite în 120 cor. sau răscumpărare în bani, dela singuratici, 1 cor. 20 fil. 4. Stolele usuale, și anume: dela o înmormântare mică și feștanie 40 fil. dela înmormântări mari, liturgie, când se va ține în zi de lucru, dela maslu și cununie câte 1 cor. 5. Cvarțir liber și grădină. Toate aceste beneficii fac 600 cor. având alesul a-și întregi salarul cu ajutorul sperativ dela stat. Cantoratul va fi obligat a-l providea fără nici o altă remunerațiune. Cvinvenalele se vor acorda numai la cinci ani, după întărire, din visteria statului. Sunt preferiți cei ce știu înființa și conduce cor vocal.

Recurenții sunt avizați, că petițiile lor, instruite cu documentele prescrise de calificare, adresate comitetului parohial din Copăcel, să le înainteze Prea On. Oficiu protoprezviteral în Birtin, (u. p. Rév) în terminul concursual, iar dâșii să se prezente în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sf-ta biserică din Copăcel spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat în ședința comitetului parohial din Copăcel, ținută la 25 Iunie (8 Iulie) 1906.

George Onciu,
par. preș. com. par.

Petru Hale,
not. com. par.

In conțelegere cu: *Alexandru Munteanu* protoprezviter inspector școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți din **Laz** se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 800 cor. și anume: dela parohie 1. In bani gata 200 cor. 2. 10 șinice de bucate (jumătate grâu, jumătate cucuruz). 3. Folosința a

16 jugh. pământ. 4. pentru lemne la școală și învățător precum și pentru curatorat 96 cor. 5. Pentru conferință 8 cor. și 6. Cvarțir și grădină, iar restul de salar se va acoperi din sperativul ajutor dela stat, pentru care s'a naintat deja rugarea. Alesul va fi obligat a ține regulat școala de repetiție, a conduce strana în biserică. având a cânta cu școlarii cântările liturgice și tot el va avea a solvi dările publice, precum și echivalentul după pământul învățătoare c.

Recurenții sunt poftiți a-și inainta recursese ajustate conform Regulamentului și adresate comitetului parohial în terminul de sus P. O. Oficiu ppeș gr. or. rom. din Butyîn (Arad m.) având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Laz. spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Ioan Georgia* pprezv. insp. școlar.

—□—

1—3

Cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“, se escrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a stațiunilor învățătoresți din parohiile: 1. *Căcărățu*, 2. *Camna*, 3. *Găvoșdia*, 4. *Ignesti*, 5. *Luguzău*, 6. *Măneasa*, 7. *Mustești*, 8. *Nădălbesti*, 9. *Neagra*, 10. *Romna*, 11. *Reveș*, 12. *Roșia*, 13. *Slatina*, 14. *Susani*, și 15. *Voivodeni*.

Emolumentele acestor stațiuni sunt câte 900 cor. parte dela parohii, parte din visteria statului, naintate fiind rugările pentru întregirea salarelor. Pelângă suma de sus, cei aleși vor avea cvarțir și grădină, precum și lemne în natură, apoi vor fi rebonificate și speșele de conferințe și scripturistica, cu anumite sume fixate. Cei aleși vor avea a conduce strana în biserică, a instrua în școale de repetiție și a suportă dările publice după beneficiile lor. In parohia Voivodeni. fiind instruat corul bisericesc, — va fi preferit, cel care va dovedi desteritatea de a conduce cor.

Reflectanții la careva din stațiunile de sus, sunt poftiți ca recursese adresate comitetului par. respectiv și ajustate conform Regulamentului. să le subștearnă la P. O. Oficiu ppeș gr. or. rom. din Butyîn (com. Arad) în terminul fixat și a se prezenta în s. biserică din parohia unde reflectează, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetele parohiale.

In conțelegere cu: *Ioan Georgia* pprezv. insp. școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresți din **Dobroți** inspectoratul Halmagiului se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă.

Emolumentele sunt: 1. Bani gata din cassa culturală 444 cor. 2. Lemne 3 stângeni, din care este a se încălzi și sala de învățământ. 3. Spese de conferințe 20 cor. 4. Scripturistica 10 cor. 5. Dela înmormântări mari, unde va fi poftit 1 cor. 6. De locuință va avea alesul să se îngrijiască pe speșele sale proprii. 7. Integrire dela stat se spereră 356 cor. petiția s'a făcut la înaltul Guvern. 8. Cvinvenalul după împlinirea celor 5 ani de serviciu în comună. Alegândul va avea să provadă cantoratul și a ține școala de repetiție fără altă remunerație.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați ca recursese lor ajustate conform §-ului 60 din „Regulament“ și adresate comitetului parohial din Dobroți să le subștearnă până la terminul sus indicat la ofic. protopr. al Halmagiului (Nagy-Halmagy), având a se prezintă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Dobroți-Leanți spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic, făcându-se cunoscut poporului.

Din ședința comitetului par. din Leauți-Dobroți ținută la 3/16 Iulie 1906.

Nicolau Dâlc,
par. preș. com. par.
In coțelegere cu mine: *Cornel Lazăr* protoprezviter
inspector școlar.

Nicolae Toma,
not. com. par.

—□— 1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc din **Cărpinet** prin aceasta se publică concurs cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. In bani 400 coroane. 2. 25 metri de lemne, din cari se va încălzi și școala. 3. Cvarțir și grădină și 4. întregirea dela stat. Învățătorul ales va avea a conduce și strana fără altă remunerațiune.

Doritorii de a ocupa aceasta stațiune sunt avizați a-și trimite recursurile lor ajustate cu documentele prescrise și adresate comitetului par. din Cărpinet, M. On. Domn Moise Popovici administrator pprezv. în Segyest u. p. Rieny com. Bihor, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Cărpinet spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial ținută la 2/15 Iulie 1906.

Comitetul parohial.

In coțelegere cu: *Moise Popoviciu* adm. pprezvitral
inspector școlar.

—□— 1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a următoarelor stațiuni vacante învățătoresci se publică concurs.

1. *Archiș*, salar în bani 48 cor. 4 jug. pământ 40 cor. 10 șinice bucate 100 cor. 6 orgii lemne 60 cor. 80 porții fân 32 cor. Alegerea să va ținea în **30 Iulie** v.

2. *Călăcea*, salarul 600 cor. în bani. Alegerea va fi în **13 August** v. a. c.

3. *Cărășeu*, dotațiune în bani 280 cor 4 orgii lemne 90 cor. 12 cub. bucate 120 cor. 3 jug. pământ 82 cor. Alegerea se va efectua în **14 August** v. a. c.

4. *Ciuntuș-Hodișel-Stoinesti*, în bani 220 cor. 5 cubule bucate 250 cor. 8 stângeni lemne 90 cor. 7 jug. păsc. 20 cor. 90 porții de fân 18 cor. Alegerea va fi în **6 August** v. a. c.

5. *Cărănd T.* în bani 232 cor. dela episcopatul latin 54 cor. 5 holde pământ 120 cor. 12 șinice bucate 120 cor. 8 orgii lemne 80 cor. Alegerea va fi în **30 Iulie** v. a. c.

6. *Craiova*, în bani 300 cor. 4 jug. pământ 64 cor. 12 cubule bucate 120 cor. 8 orgii lemne 64 cor. Alegerea în **6 August** v. a. c.

7. *Dumbrăvița de codru*, în bani 500 cor. Alegerea va fi în **17 August** v. a. c.

8. *Groși-Bârzești*, în bani 88 cor. dela episcopatul latin 20 cor. 15¹/₂ cubule bucate 155 cor. 8 orgii lemne 40 cor. Alegerea în **31 Iulie** v. a. c.

9. *Hășmaș-Urviș*, dela Hășmaș bani 156 cor. pentru fân 26 cor. pentru 15 șinice bucate 140 cor. Dela Urviș 40 cor. pentru 5 șinice bucate 40 cor. dela episcopatul latin 74 cor. lemne după trebuință. Alegerea va fi în **31 Iulie** v. a. c.

10. *Mărăuș-Secaci*, în bani 222 cor. 8 orgii lemne 64 cor. 16 cubule bucate 160 cor. câte 1 litră fasole 40 cor. câte 100 porții fân și p e 40 cor. dela episcopatul latin 60 cor. Alegerea în **7 August** v.

11. *Nermis*, 200 cor. Alegerea în **30 Iulie** v.

12. *Suplac*, în bani 300 cor. 6 orgii lemne 60 cor. 12 cubule bucate 120 cor. Alegerea se va efectua în **16 August** v. a. c.

13. *Susag-Tâlmăciu* în bani 440 cor. 20 cubule bucate 200 cor. Alegerea în **13 August** v.

14. *Tagadău*, în bani 100 cor. 8 jughere pământ. Alegerea în **1 August** v. a. c.

15. *Ursad-Pocluză-Hodișel*, în bani 200 cor. 10 cubule bucate 100 cor, 6 orgii de lemne 72 cor. 8 holde pământ 96 cor. Alegerea în **14 August** v.

16. *Urviș B.* în bani 500 cor. Alegerea în **16 August** v. a. c.

La aceste beneficii sunt a se socoti și stolele cantonale usuate cu locuințe acomodate și grădină de legume, iar unde salarul nu ajunge la minimul legal, acela precum și cvinevenaliile se vor întregi dela stat. Din lemnele primite va fi a se încălzi și salele de învățământ.

Recurenții la cutare din aceste stațiuni au a se prezenta în cutare Duminecă ori sârbătoare la sf. biserici pentru a cântă, iar recursurile cu declarațiunile că de când își formează pretenziuni la cvinevenalii, până cu 8 zile înainte de alegere din comunele pentru a căror posturi recurg au ale trimite la subscrisul în F. Györös, p. u. Tenke.

Pentru comitetele parohiale *Petru Serb* protoprezviter.

—□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din **Pârnești** prin aceasta se escrie concurs cu termen de recurgere de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Bani gata 200 cor. 2. In naturale 5 măji de grâu și 3 de cucuruz; 48 metri de lemne și 20 măji de fân. 5. 1/2 sesiune de pământ din care 3 părți sunt de sămănătură și a 4-a parte ierbărit. 4. Pentru conferință 20 cor. 5. Famulația 10 cor. 6. Dela înmormântări unde va fi chemat dela cele mari 80 fil. dela cele mici 40 fil. dela cele cu liturgie 2 cor.

Cei ce voesc a reflectă la acest post sunt avizați ca recursurile lor ajustate cu documentele prescrise și adresate comitetului parohial din Pârnești, să le subștearnă P. On. Oficiu pprezvitral din M.-Radna; iar dâșii să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Pârnești pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Pârnești, la 25 Iunie 1906. *Comitetul parohial.*
In coțelegere cu: *Procopie Givulescu* protoprezviter
inspector școlar.

—□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului vacant din **Lupești** prin aceasta se escrie concurs cu termen de recurgere de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. In bani gata 200 cor. 2. In schimbul naturalelor 388 cor. 3. 32 jughere de pământ (à 1100 □) din care 2 părți se pot lucra, iar una e pășune. 4. Pentru conferință 20 cor 5. Famulație 16 cor. 6. Lemne pentru încălzitul școalei se capătă în tot anul din pădurea urbarială, competență după 8 voturi. 7. Cvarțir în natură, cu grădină de legume. 8. Dela înmormântări cu liturgie 2 cor. fără liturgie 80 fil., dela cele mici 40 fil.

Cei ce voiesc a reflectă la acest post sunt avizați, ca recursurile lor ajustate cu documentele prescrise și adresate comitetului parohial din Lupești, să le subștearnă P. On. Oficiu pprezvitral în M.-Radna; iar dâșii să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Lupești pentru a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Lupești, la 20 Iunie 1906. *Comitetul parohial.*
In coțelegere cu: *Procopie Givulescu* protoprezviter

—□— 1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. III din **F. Oșorheiu** cu filia **Fughiu** pprezvitatul Orăzii-mari se escrie concurs cu termen de alegere pe **13/26 August 1906.**

Emolumentele sunt: 1. Casa parohială cu supraedificatele și 2 intravilane, unul în matră altul în filie 2 pământ arător și fânaț dela ambele comune 16 jug. catast. 3. Competința de pășunat pentru 15 vite. 4. Bir, câte una măsură de cucuruz dela 90 numere de case din matră și filie sau câte 2 coroane. 5. Venitele stolare și anume: a) prohodul mic până la 7 ani 2 cor. b) prohodul prim cu 12 stări, evangelia lui Lazar și un stâlp 14 coroane, c) prohodul al doilea cu 6 stări și un stâlp 10 cor., d) prohodul al treilea cu 3 stări 6 cor. 6. Intregirea dela stat pentru preoți cu cvalificațiune subt VIII clase 451 cor. 78 fil. eară pentru cei cu VIII clase 1251 cor. 78 fil. Contribuțiunea erarială după pământul parohial o solvește preotul ales. Alegândul preot are să catehizeze la școala cotidiană și de repetiție din parohie, fără privire la caracterul aceleia și fără a aștepta vre-o remunerațiune dela comuna bisericească ori dieceză.

Recurenții sunt poftiți ca recurselile instruite cu documentele necesare și adresate com. paroh. din Oșorheiu să le aștearnă oficiului protopopesc în Oradea mare până la 10/23 August a. c. având recurenții cu observarea strictă a §-ului 18 din Regulamentul pentru parohii a se prezenta în sf. biserică din comuna matră și filie spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Comitetul parohial.

In coțelegere cu: *Toma Păcala* protoprezviter gr. or.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului vacant învățătoresc din **Darvaș** prin aceasta se publică concurs cu termen de alegere pe **6/19 August 1906.**

Emolumentele sunt: 1. 32 jughnre pământ arător prețuit în 576 cor. 2. 6 $\frac{1}{2}$ jughere pășunat 65 cor. 3. Rescumpărarea trestiei 24 cor. 4. Pentru cantorat 5 cubule grâu și 5 cubule orz 90 cor. 5. Pentru conducerea protocolului ședinței comitetului și sinodului parohial 6 vici grâu, 15 cor. 6. Venitele ștolare 50 cor. 7. Cvartir cu două chilii, culină, cămară, grajd și grădină de legume.

Dările erariale după pământ, le va suporta alesul. Cvinevenalul se va pune în curgere numai după un serviciu de 5 ani la școala aceasta. Se notează că aceia cari vor fi în stare a înființa și conduce cor vocal, vor fi preferiți și din partea comunei vor fi remunerați cu 50 de coroane anual.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt datori a-și înainta recurselile instruite cu documentele recerute, adresate comitetului parohial din Darvaș până la 2/15 August Prea onor. oficiu ppsc al Orăzii-mari, și a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Darvaș spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

In coțelegere cu: *Toma Păcala* protoprezviter gr. or.

—□—

2—3

Se escrie concurs pentru stațiunea învățătorescă dela școala gr. or. rom. din comuna **Sușturogiu** inspectoratul Orăzii-mari cu termen de alegere pe **8/21 August 1906.**

Emolumentele sunt: 1. In bani numerari și clacă 108 cor. 2. dela 80 numeri de casă câte una măsură bucate à 2 cor. 160 cor. 3. pământ arător și fânaț 7 jug. și competența de pășunat 48 cor. 4. 2 orgii de lemne aduse acasă 20 cor. de tot 376 cor. Restul de 224 cor. eventual 424 se va câștiga dela stat. Afară de aceste cortel cu grădină de legume și stolele cantonale.

Recurselile ajustate conform prescrișelor Statutului organic și a §-ului 6 art. XVIII din 1879 adresate com. paroh. din Sușturogiu și provăzute cu declarațiune, că pe baza serviciului neintrerupt ca învățător, de când își formează pretenziunea la cvinevenal, să se trimită subscrișului în Oradea-mare până la 5/18 August a. c. având recurenții a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare a să prezenta la biserică din loc pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

In coțelegere cu: *Toma Păcala* protoprezviter gr. or.

—□—

2—3

Pentru stațiunea învățătorescă dela școala gr. or. rom. din **Sântelec** inspectoratul Orăzii-mari, să escrie concurs cu termen de alegere pe **10/23 August a. c.**

Emolumentele sunt: 1. In bani numărari dela 95 numere de case à 4 cor. 360 cor. 2. Dela 95 numere de case câte o jumătate măsură bucate 95 cor. 3. 16 jugh. de pământ arător și fânaț 60 cor. 4. Lemne de încălzit 50 cor. 5. Venitele cantonale 20 cor. Cortel și intravilan școlar 30 cor. de tot 632 cor.

Recurselile ajustate conform prescrișelor Statutului Organic și a §-ului 6 art. XVIII din 1879 adresate com. paroh. din Sântelec și provăzute cu declarațiune ca pe baza serviciului neintrerupt ca învățător de când își formează pretenziunea la cvinevenal, și să trimită până la 5/18 August a. c. subscrișului în Oradea-mare având recurenții a să prezenta în vre o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

In coțelegere cu: *Toma Păcala* protoprezviter gr. or.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci dela școala populară gr. or. rom. din **Chișineu**, pprev. Chișineului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: a) salariu în bani gata 630 cor. b) pentru lemne 120 cor. c) pentru conferințe 30 cor. d) pentru famulație 20 cor. e) pentru scripturistică 8 cor. f) 3 jug. 1310 st. □ pământ arător cu un venit anual minimal de 240 cor. g) cortel corespunzător în edificiul școlai, h) stolele indatinate dela înmormântări, i) pentru încălzitul salei de învățământ se va îngrijit parohia. Cvinevenal se asigură alesului numai după cinci ani de serviciu învățătoresc impliniți aici. Cel ales va fi deobligat a îndeplini serviciul cantoral în biserică, precum și instrucțiunea în școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Recurenții au să-și trimită recurselile ajustate cu documentele de cvalificațiune prescrișe și adresate comitetului parohial de aici la subscrișul protoprezviter până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. Biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic. Cei cari vor dovedi, că știu instrua și conduce cor vocal, vor fi preferiți.

Chișineu, din ședința comitetului parohial ținută la 5 Iunie 1906 st. v.

Mihai Veliciu

președinte.

Georgiu Mașa

notar adhoc.

In coțelegere cu: *Dr. Ioan Trailescu* protoprezviter inspector școlar.

2—3

Cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă, se escrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci din **Hodiș.**

Supliment la „Biserica și Școala“ Nr. 28.

Emolumentele sunt: 1. In bani gata 600 cor. 2. locuință și grădină; 3. 15 m. de lemne din cari se va încălzi și sala de învățământ; 4. pentru conferință 12 cor. 5. pentru scripturistică 6 cor. și 6 venite cantonale dela înmormântări mici 40 fil. cu liturgie 2 cor. iar fără liturgie 1 cor.

Alesul va fi obligat a conduce strana in biserică având a cânta cu școlarii cântările liturgice. Dările după beneficiile sale, le va suporta cel ales.

Recurenții sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Hodis, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic, iar recursele ajustate cu documentele prescrise, adresate comitetului parohial, să le substearnă în terminul de sus Prea On. oficiu ppsc gr. or. rom. din Buttyin (com. Arad).

Din ședința comitetului parohial, ținută în Hodis la 18 Iunie (1 Iulie) 1906.

Avram Giurgiu

Silviu R. Ganea.

par. preș. com. par.

not. com. par.

In conțelegere cu: *Ioan Georgia* pprezv. insp. școlar.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătorești dela școala din **Cintei** protoprezviteratul Chișineului, devenită vacantă prin răposarea inv. Ioan Dema, — se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. In bani gata 600 cor. 2. Un vagon de lemne din care se va încălzi și sala de învățământ 3. Spese conferențiale 20 cor. 4. Scripturistică 20 cor. 5. Cvartir liber în edificiul școlar, cu grădina ce se ține de școală. 6. In rescumpărarea competenței de fân 34 cor. 7. Dela înmormântări mici și mari unde va fi poftit câte 1 cor. 20 fil.

Alegândul numai după serviciu de 5 ani prestat în aceasta comună și poate forma drept la cvinvenal. Cel ales până la 5 Octomvrie 1906 va beneficia numai jumătate de salariu, iar dela acel dat începând salariul întreg. Cel ales va fi deobligat a îndeplini serviciul cantoral în sf. biserică, precum și conducerea școalei de repetiție fără ori ce remunerație.

Reflectanții la acest post au să-și trimită recursele lor ajustate cu toate documentele prescrise prin lege și Reg. și adresate comitetului parohial din Cinteii, oficiului protoprezviteralein Chișineu (Kisjenő), iar până la alegere să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Cinteii spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial din Cinteii ținută la 30 Maiu (12 Iunie) 1906.

Ioan Iancu

Moise Mariș

preș. com. par.

not. adhoc.

In conțelegere cu: *Dr. Ioan Trailescu* protoprezviter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătorești din comuna **Iermata** inspectoratul Ienopolei se escrie concurs cu termin de alegere pe **6/19 August** a. c. pe lângă următoarele emoluminte și condițiuni: 1. Bani gata în cari se cuprind și spesele de conferință și scripturistică 622 Cor. 2. Locuință acomodată și grădină. 3. Dela înmormântări simple unde va fi poftit 1 cor. iar cu liturgie 2 cor. 4. Drept de pășunat pentru 3 capete, ori desdaunare în bani. Pentru curatorat și încălzitul salei de învățământ se va îngriji comitetul parohial.

Cvinvenalul i-se va pune în curgere numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt prestat în aceasta comună. Alesul e îndatorat a conduce strana fără altă

remunerațiune precum și a ținea regulat prelegere cu adulții.

Recurenții sunt avizați a-și înainta recursele ajustate conform §-ului 60 din „Regulament“ în termin de 30 de zile dela prima publicare, adresate comitetului parohial din Iermata la P. On. Oficiu ppsc al Ienopolei în Șiria (Világos) și pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic a se prezintă în sf. biserică din Iermata în cutareva Duminecă ori sârbătoare.

Dat din ședința comitetului parohial rom. ort. din Iermata ținută la 25 Iunie (8 Iulie) 1906.

Ioan Moga

Vasilie Vlădica

par. preș. com. par.

not. com. parohial.

In conțelegere cu: *Mihail Lucuța* adm. ppsc insp. școlar. conf.

—□—

2—3

Pentru întregirea definitivă a postului de preot din **Topla**, tractul Belinț, se escrie concurs cu termin de **30 zile** în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Uzufuctul dela sesiunea parohială constatătoare din 32 jughere. 2. Stolele obicinuite dela 35 famiiei; 3. Intregirea dela stat, care, pentru preoți cu mai puțin de VIII cl. gimn. face la an 774 coroane.

Reflectanții la acest post sunt poftiți a-și trimitte petițiile instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial gr. or. rom. din Topla, pe calea ofic protoprezviteral gr. or. rom. din Belinț (Bélinecz, Temesmegye), în lăuntru terminului concursual, având totodată a se prezenta n acest termin și în sf. biserică din parohia amintită, spre a-și arăta desteritatea în cântare eventual în celebrare și în oratorie. Preferiți vor fi cei cari sunt pregătiți și pentru postul de învățător.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu mine: *Gerasim Sârb* protoprezviter.

—□—

2—3

Pentru stațiunea învățătorească din **Hidișelnan** se escrie concurs cu termin de **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: a) bani gata 600 cor. b) venitele cantonale îndatinat, c) cvartir cu grădină.

Recurenții au să-și trimită petițiunile ineztrate cu documentele recerute, adresate comitetului parohial din Hidișelnan la subscrisul protopop în Beiuș iar până la alegere a se prezintă la biserică în vre-o Duminecă ori sârbătoare.

Hidișelnan la 22 Iunie v. 1906.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Vasilie Pop* pprezv. insp. școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii de învățător la una dintre școalele gr.-or. rom. din comuna **Șeitin**, se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele: 1. Salariu în bani gata 800 cor.; 2. competență de lemne pentru școală, resp. învățător 120 cor.; 3. 40 cor. pentru curățul (măturatul) școalei; 4. 12 cor. scripturistică; 5. dela înmormântări eventuale părăstasuri 1 cor.; 6. la conferințe 4 cor. la zi și cărașie; apoi pentru cvartir 80 cor., eventual cvartir în natură și cvinvenalul prescris, care se va decerne numai la cinci ani dela confirmare.

Recurenții cu pregătiri mai bune vor fi preferiți.

Recurenții sunt poftiți în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf-ta biserică, pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Recursele provăzute cu documentele prescrise în lege, adresate comitetului parohial gr.-or. rom. din

Șeitin, reflectanții le vor înainta R. D. protopop tracular Vasile Beleş în Arad.

Din ședința com. par. gr.-or. rom. din comuna Șeitin, ținută la 18 Iunie v. 1906.

Dimitrie Mesaroșiu,
preș. com. par.

Demetriu Micu,
inv. not. com. par.

În conțelegere cu: *Vasile Beleş* m. p. protopor.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți dela școala gr. or. română din comuna **Cs. Simánd**, tractul Chișineu, se descrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele la acest post sunt: 1. Salar în bani gata 600 cor. 2. Pentru lemne, din care se va încălzi și sala de învățământ, pe anul școlar 1906/7 120 cor., iar începând dela anul 1907/8 160 cor., 3. Pentru participare la conferințe 24 cor. 4. Pentru famulație 24 cor. 5. Pentru scripturistică 8 cor. 6. Locuință corespunzătoare în edificiul școalei, cu un intravilan de 800 st. □. 7. Dela înmormântări unde va fi poftit, câte 80 fil. 8. Alegându-l are se îndeplinescă agendele cantonale în sf. Biserică fără alta remunerație. 9. Cvinvenalul prescriu de lege se va acorda numai după 5 ani de serviciu prestat la aceasta școală. 10. Acei reflectanți la acest post, cari vor dovedi că sunt capabili a instrua și conduce cor vocal, la candidare vor fi preferiți. Cel astfel ales va mai beneficia încă și un intravilan de 800 st. □, cu un venit curat de 50 cor. și în bani gata 150 cor. Cei ce doresc să ocupe acest post, își vor înainta recursurile și documentele recerute, — adresate comitetului parohial din Șimand — la adresa oficiului protoprezviteral ort. rom. din Chișineu (Kisjenő) com. Arad, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Șimand, spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial din Șimand, ținută la 4/17 Iunie 1906.

Augustin Beleş
preș. com. par.

Pavel Stana
not. com. par.

În conțelegere cu: *Dr. Ioan Trailescu* protoprezviter.

Pentru îndeplinirea în mod definitiv a postului învățătoresc din comuna **Chigic**, protoprezbiteratul Peșteșului, prin acesta se publică concurs, cu termen de recurgere, **de 30 de zile**, dela prima publicare în organul oficios: „Biserica și Școala“.

Emolumentele, imbinat cu acest post, sunt: 1. Salar, în bani gata, 340 coroane, plătiți în rate lunare anticipative. 2. Pământ învățătoresc, parte arător, parte fânaș, prețuit în 240 cor. 3. Cuartir liber. 4. Un intravilan, computat în 20 cor. și stolele cantonale usuate. Anume: pentru o înmormântare de om în etate, 1 cor.; mică: 40 fil. iar dela maslu 1 cor. Toate aceste venituri fac 600 cor., având alesul a-și întregi salarul, cu ajutorul sperativ dela stat.

Reflectanții la acest post se avizează, că recursurile lor, instruite cu documentele prescise de calificare, adresate comitetului parohial din Chigic, să le înainteze Prea On. oficiu protoprezbiteral în Birtin, (u. p. Rév), în termenul concursual, iar dânsii să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sfânta biserică din Chigic, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, pprez. ins. școl.

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresți din **Prăvăleni** (inspectoratul Halmagiului) se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“ pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar în bani gata 400 cor. 2. 4 orgii de lemne lungi pentru încălzitul școalei și pentru învățator prețuite în 80 cor. 3. Spese de conferințe învăț. 10 cor. 4. Dreptul de pășunat pentru 10 vite în pașunea foștilor urbariști în preț de 60 cor. 5. Venite cantonale cam 50 cor. 6. Cuartir liber cu grădină 7. Intregirea din visteria statului pe calea autorităților bisericești în suma de 400 cor. Alegându-l învățator poate spera că va primi-o deoarece aceasta întregire s'a cerut deja. Alegându-l învățator are să îndeplinească și agendele cantonale fără altă remunerație.

Reflectanții sunt avizați, ca recursurile lor ajustate cu documentele recerute în original ori copie autentică și adresate comitetului parohial din Prăvăleni să le susțină pe calea oficiului inspectorat din Halmagy (N. Halmagy) până la termenul susindicat, și să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare sub durată concursului la sf. biserică din Prăvăleni, spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Prăvăleni, 22 Mai (4 Iunie) 1906.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar* pprezv. insp. școl.

Licitațiune minuendă.

Pe baza rezoluțiunii Ven. Consistor Eparhial dto 25 Mai 1906 Nr. 2964 prin aceasta se descrie concurs de licitațiune minuendă pe ziua de **20 Iulie (2 Aug.)** 1906 la 11 ore a. m. în sala școalei confes. din **Musca**, pprezv. Șiriei pentru edificarea unei școale nouă și cuartir pentru învățator.

Prețul de esclamarie 7630 cor. 14 fil. Planul, preliminarul de spese, precum și condițiunile de edificare se pot vedea la școala subscrisului învățator și notar al comitetului parohial. Înainte de licitație reflectanții au să depună în bani gata vadiu de 5% din prețul de esclamarie.

Comuna bisericească își rezervă dreptul de a da lucrarea aceluia, care va avea mai multă garanță, eventual aceluia în care va avea mai multă încredere.

Întreprinzătorul e deobligat a restitui comunei bisericești pentru planul și specificarea de spese suma de 1,5 cor. 10 fil.

Musca la 1/14 Iulie 1906.

George Popovici
președinte.

I. A. Munteanu
inv. not. com. par.

—□—

1—2

Pe baza concluzului Ven. Consistor diecezan de sub Nr. 3270/1906 se descrie concurs de licitațiune minuendă pentru repararea bisericii din **Toracul-mic** (ctul Torontal) cu termen pe **20 Iulie (2 August)** a. c. pe ziua de sf. Ilie, la 10 ore a. m.

Suma proiectată pentru acest scop și în urmare prețul de esclamarie este de 1761 cor. 40 fil. Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitație se pot vedea la ofic. par. din loc. Acei măestri întreprinzători, cari voesc a-și înainta recursurile au să se prezinte în persoană, dar spesele de călătorie nu se restituie.

Numai acei reflectanți pot participa la licitație, cari depun în bani gata, ori în papire de valoare acceptabile la epitropia parohială vadiu de 10% după prețul de esclamarie. Comuna bisericească își rezervă dreptul de a predă lucrul aceluia întreprinzător, în care va avea mai mare garanță.

Toracul-mic, la 3/19 Iulie 1906.

George Lupșa,
par. preș. c. par.

Dămian Tărlăiu,
not. com. par.

—□—

1—2